

INHOUDSOPGAVE

KLACHTEN EN AANGIFTEN 2005 - EEN EERSTE ANALYSE	1
1. KWALIFICATIES EN OMSCHRIJVINGEN - VOORAFGAANDE OPMERKINGEN	1
2. VOORAFGAANDELIJKE BESCHOUWINGEN	1
3. AANTAL DOSSIERS	2
4. AANTAL FEITEN	4
5. VASTSTELLINGEN EN GERECHTELIJKE ONDERZOEKEN DOOR DE DIENST ENQUÊTES PER ARRONDISSEMENT	6
6. KLACHTEN, AANGIFTEN EN GEGEVENS PER COMPONENT	7
7. OVERZICHT VAN DE FEITEN DIE EEN ERNSTIGE INBREUK UITMAKEN	9
7.1. Valsheden in processen-verbaal, verklaringen en andere geschriften	10
7.2. Corruptie	11
7.3. Gewelddaden tegen personen en goederen	11
7.4. Racisme	12
7.5. Verduistering	13
7.6. Willekeurige vrijheidsberoving	13
7.7. Gebruik van een wapen	14
7.8. Woonstschennis	14
8. KLACHTEN EN AANGIFTEN – ARTIKEL 14BIS, 1STE LID	15
9. TUCHT – ARTIKEL 14BIS, 2DE LID	17
NOTEN	19

KLACHTEN EN AANGIFTEN 2005 - EEN EERSTE ANALYSE

1. KWALIFICATIES EN OMSCHRIJVINGEN - VOORAFGAANDE OPMERKINGEN

De cijfers die in deze analyse worden toegelicht, zijn afkomstig uit de database van het Vast Comité P. Deze database wordt gevoed met informatie die door het Comité zelf verzameld wordt en met inlichtingen die verschillende overheden het Vast Comité P dienen te verstrekken op basis van de wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op politie- en inlichtingendiensten, in het bijzonder de artikelen 14, 1ste en 2de lid², artikel 14bis, 1ste en 2de lid⁴ en artikel 26⁵.

De input van deze gegevens gebeurt op dezelfde wijze als de input van de gegevens afkomstig uit de rechtstreeks bij het Vast Comité P ingediende klachten en aangiften. Hiervoor werd reeds een uitgebreid intakeformulier ontworpen. Op dit ogenblik is intern een werkgroep de procedure van de behandeling en registratie van de klachten en aangiften aan het herbekijken in het licht van het vernieuwde strategisch plan, dat eerder in dit jaarverslag aan bod is gekomen.

Niet alleen over feiten en handelingen ontvangt het Vast Comité P informatie, maar ook over de verdere beoordeling daarvan door de hiërarchische tuchtoverheden en de gerechtelijke overheden. Al deze informatie kan op dit ogenblik nog niet automatisch via de database aan elkaar worden gelinkt, zodat er nog steeds voor een deel manueel opzoekingswerk dient verricht te worden, wat soms gehinderd wordt door de verschillende tijdstippen waarop de informatie ons bereikt. Ook hieraan wordt gewerkt, zodat een feit van a tot z kan worden gevolgd, zijnde van bij de kennisname, over de behandeling door de verschillende overheden tot en met het uiteindelijke gevolg dat eraan werd gegeven. Dit is van belang om bijvoorbeeld na te gaan of een correctionele veroordeling al dan niet gevolgd werd door een tuchtprocedure. Eenzelfde opvolging is nuttig voor het tuchtaspect voorafgaandelijk aan een correctionele behandeling.

Er dient nogmaals op gewezen te worden dat het in de meeste klachten en aangiften om allegaties gaat en er bijgevolg niet van uitgegaan mag worden dat een in onze statistiek verwerkte klacht of aangifte ook *a priori* en daadwerkelijk gegrond is.

2. VOORAFGAANDELIJKE BESCHOUWINGEN

De klachten en aangiften alsook de aan de korpsen en overheden opgelegde informatieplicht zijn voor het Vast Comité P noodzakelijke gegevens om zich een beeld te kunnen vormen van de 'politiewerking' in het algemeen of van een dienst of een individuele politieambtenaar in het bijzonder. Deze informatie wordt aangevuld met eigen onderzoeken en door de uitwisseling van gegevens met inspectiediensten, zoals de Algemene inspectie van de federale politie en van de lokale politie of de inspecties specifiek intern aan een zone.

Aangezien niet alle informatie altijd betrouwbaar is en soms al geïnterpreteerd werd, blijft het belangrijk om zo veel mogelijk informatie te ontvangen zodat de invloed van versturende en soms onjuiste informatie zo minimaal mogelijk wordt.

In dat opzicht is het opmerkelijk dat, niettegenstaande alle korpsen reeds jaren aangespoord worden om correcte informatie door te geven – ook al betekent dit de melding dat er niets te melden valt –, er toch nog korpsen zijn die helemaal geen hetzij gedeeltelijke of laattijdige informatie verstrekken.

In verband met tucht ontving het Vast Comité P van 101 korpsen informatie. Van 127 korpsen kreeg het Vast Comité P een informatief verslag in overeenstemming met artikel 26 en 155 korpsen gaven informatie met betrekking tot de bij hen neergelegde klachten (bij deze korpsen en diensten is de federale politie inbegrepen). De ontvangen gegevens hebben het Vast Comité P toegelaten om, op een kaart van België, een overzicht te geven van de klachten per korps.

Van de gerechtelijke overheden ontving het Vast Comité P van elk ressort van het hof van beroep informatie, waarbij dient opgemerkt te worden dat het aantal gerechtszaken in het ressort Luik zeer laag is ten opzichte van de andere. Dit zal verder onder een afzonderlijke rubriek besproken worden.

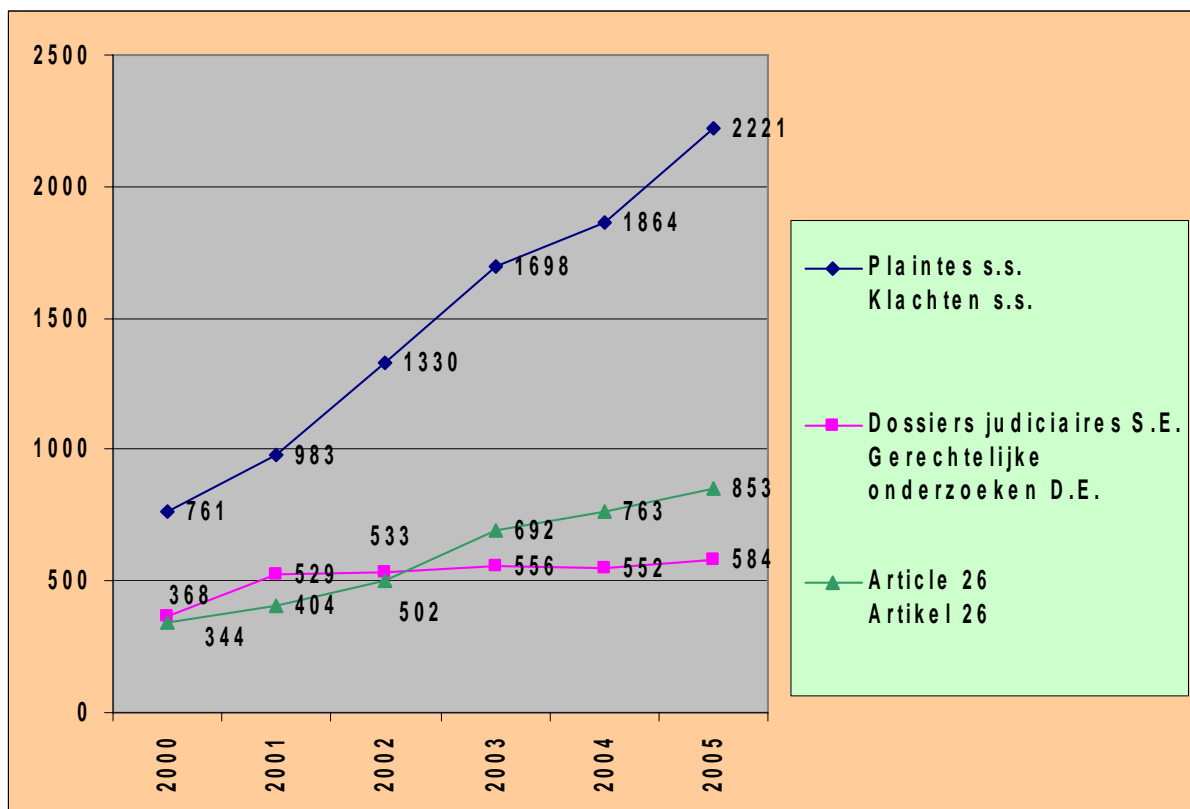
De overige opmerkingen die geformuleerd werden in het activiteitenverslag 2004 onder de punten 41 en 42 zijn nog steeds actueel⁶.

3. AANTAL DOSSIERS

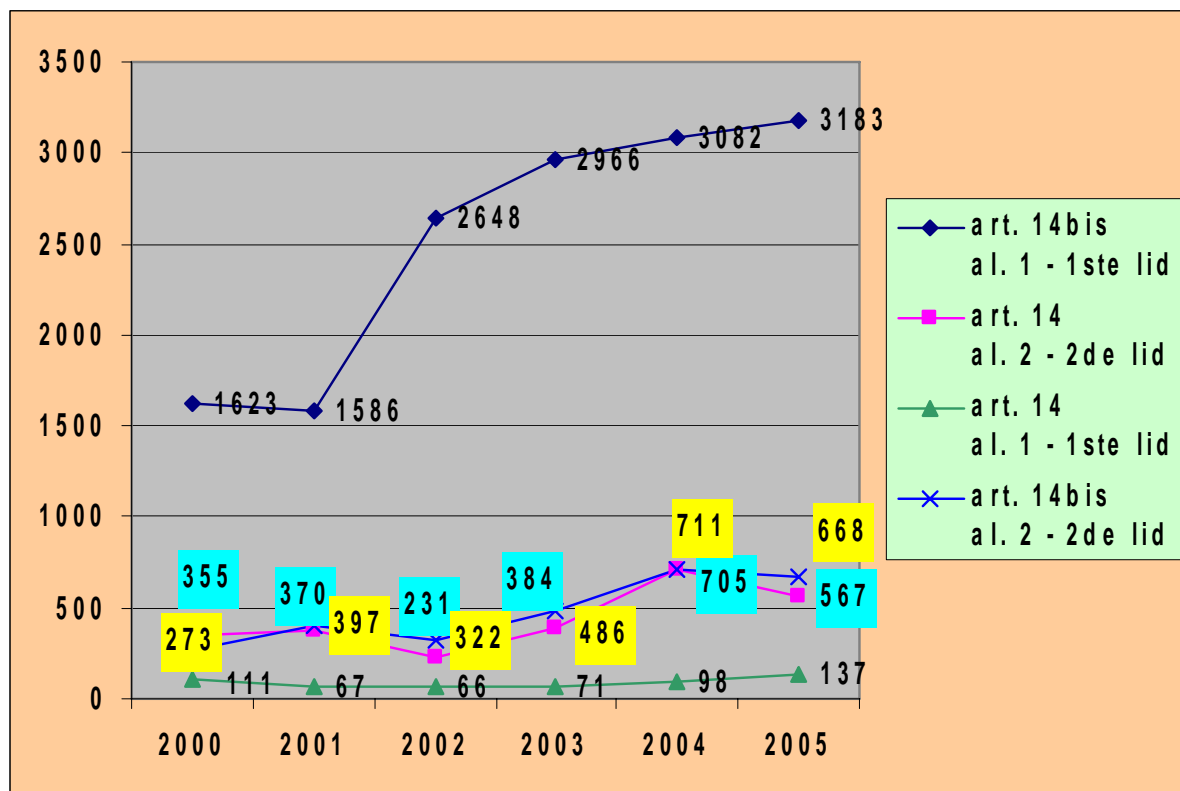
Tabel 1: Aantal dossiers geopend tussen 2000 en 2005

Année Jaar	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Plaintes <i>sensu stricto</i> Klachten <i>sensu stricto</i>	761	983	1330	1689	1864	2221
Dossiers judiciaires Service d'enquêtes P Gerechtelijke onderzoeken Dienst Enquêtes P	368	529	533	556	552	584
Article 26 Artikel 26	344	404	502	693	763	853
Article 14bis, alinéa 1 ^{er} Artikel 14bis, 1 ^{ste} lid	1623	1586	2648	2966	3082	3183
Article 14, alinéa 2 Artikel 14, 2 ^{de} lid	355	370	231	384	705	567
Article 14, alinéa 1 ^{er} Artikel 14, 1 ^{ste} lid	111	67	66	71	98	137
Article 14bis, alinéa 2 Artikel 14bis, 2 ^{de} lid	273	397	322	486	711	668

Grafiek 1: Klachten, gerechtelijke onderzoeken Dienst Enquêtes en meldingen op basis van artikel 26

Grafiek 2: Meldingen op basis van artikel 14bis, 1ste lid, artikel 14, 1ste lid, artikel 14, 2de lid en artikel 14bis, 2de lid

Wat zeggen deze grafieken met betrekking tot de klachten?

De eerste grafiek geeft opnieuw een duidelijke stijging weer van het aantal klachten en informatieve verslagen met betrekking tot strafrechtelijke feiten, terwijl het aantal door de Dienst Enquêtes gevoerde gerechtelijke onderzoeken, net als de voorgaande jaren, licht is gestegen.

Deze stijgingen zijn nu al gedurende vijf jaar waarneembaar zodat een nieuwe analyse en nulmeting^{bis} zich opdringen.

Het aantal klachten kent een constante stijging van meer dan 20 %. Hierbij vallen volgende categorieën door hun stijging op: handelingen die het imago van de politie schaden; handelingen in verband met neutraliteit; niet optreden van de politie, ongelijke behandeling; handelingen bij controle woonplaats; formaliteiten in verkeerszaken en het eigen personeelsbeheer. In absolute cijfers spreken we voor deze categorieën van feiten over een stijging met 210 dossiers, waardoor deze categorieën 9,5% van het totale aantal klachtendossiers vertegenwoordigen. In vergelijking met 2004 ontving het Comité ten slotte 40 klachten meer die niet absoluut definieerbaar waren, waardoor deze categorie een 110-tal dossiers besloeg of 5% van het totale aantal klachtendossiers.

Er is ook een toename van het aantal klachten per e-mail en fax te noteren, zodat het gebruik van deze goedkope en vlotte communicatiekanalen ook een gedeeltelijke verklaring kan zijn voor de toename van het aantal klachten. In 2005 ontving het Vast Comité P 1 232 klachten per brief, 65 per fax en 529 per e-mail.

In grotere groepen opgedeeld, komen volgende klachten in vergelijking met 2004 beduidend meer voor: niet-definieerbaar van 70 naar 110; handelingen in verband met het imago van 19 naar 29; klachten in verband met neutraliteit van 76 naar 116; klachten in verband met niet-optreden van 81 naar 102; ongelijke behandeling van 79 naar 116; klachten tijdens controle woonplaats van 7 naar 17; klachten over optreden in verband met verkeer van 17 naar 58 en klachten over personeelsbeheer van 8 naar 15.

De toename van het aantal klachten dient niettemin gerelativeerd te worden in die zin dat lang niet alle klachten werkelijk gegrond en ontvankelijk bleken. Voor 272 klachten of 12% was het

Vast Comité P niet bevoegd, in 10 dossiers was de aangever onvindbaar en in 47 gevallen was de klacht reeds bij een andere dienst of instelling ingediend. Dit laatste bewijst voor een deel dat klagers dikwijls met hun klachten gaan 'shoppen' en zij, zelfs indien zij hun klacht reeds elders geformuleerd hebben, toch nog klacht bij onze instelling neerleggen. Is dit om zeker te zijn en hebben zij dan nog voldoende vertrouwen in de andere diensten? Zulke houding werd ook door andere organisaties opgemerkt en is niet uit te sluiten.

Het aantal gerechtelijke onderzoeken welke toevertrouwd werden aan de Dienst Enquêtes van het Vast Comité P kent nog steeds een stijging van gemiddeld 4 % per jaar. Deze stijging is te verklaren door een aantal significante bijkomende opdrachten specifiek voor het gerechtelijk arrondissement Antwerpen (10), het gerechtelijk arrondissement Namen (12) en het gerechtelijk arrondissement Nijvel met 15 onderzoeken meer dan in 2004.

De toename van het aantal informatieve verslagen die betrekking hebben op het plegen van een misdaad of wanbedrijf door een lid van de politie (verplicht mee te delen informatie volgens artikel 26 van de wet van 18 juli 1991) vinden we sterk terug tussen 2002 en 2003 met een stijging van bijna 50 %, wat wees op een grotere aangiftebereidheid. Maar ook in 2005 werd een stijging genoteerd van 13 % ten opzichte van 2004 en dit niettegenstaande sommige gerechtelijke arrondissementen minder aangiften deden, zoals Antwerpen (- 72), Gent (- 10), Brugge (- 9) en Oudenaarde en Hasselt (- 8). Een stijging is te noteren voor de arrondissementen Brussel (+ 145), Luik (+ 41), Dendermonde (+ 10) en Namen (+ 7).

Dit overzicht geeft duidelijk aan dat er geen constante weer te vinden is en dat er zich van jaar tot jaar per arrondissement grote schommelingen kunnen voordoen. Bepaalde toenames zijn effectief te wijten aan grote 'schandalen' (zie o.a. het persoverzicht), terwijl andere niet onmiddellijk kunnen geplaatst worden. Zeker is dat de meeste aangiften gebeurden met betrekking tot politieambtenaren binnen de gerechtelijke arrondissementen van Antwerpen, Brussel, Luik en Bergen.

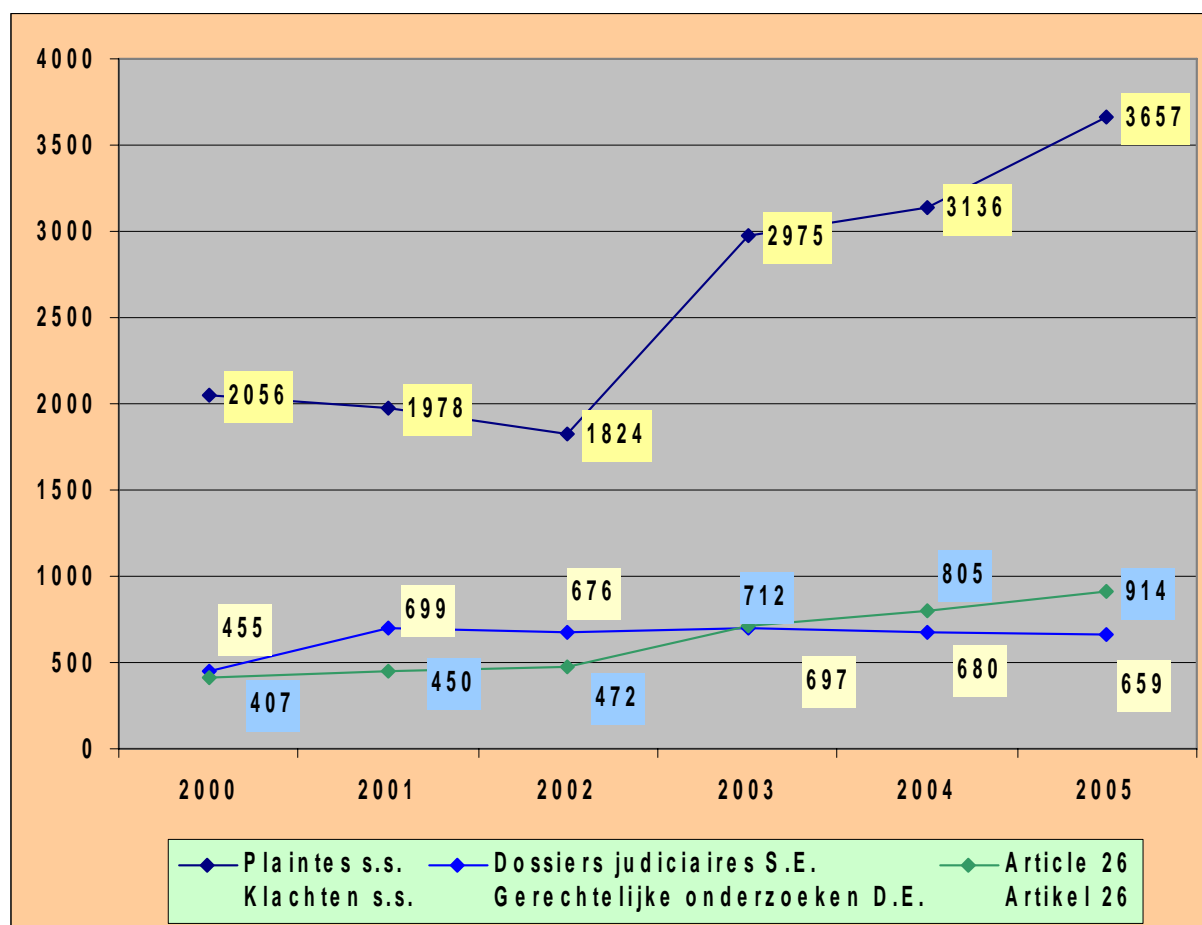
Verder in dit jaarverslag zullen deze aangiften meer in detail besproken worden.

4. AANTAL FEITEN

Tabel 2: Aantal feiten tussen 2000 en 2005

Année Jaar	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Plaintes <i>sensu stricto</i> Klachten <i>sensu stricto</i>	2056	1978	1824	2975	3136	3657
Dossiers judiciaires Service d'enquêtes P Gerechtelijke onderzoeken Dienst Enquêtes P	455	699	676	697	680	659
Article 26 Artikel 26	407	450	472	712	805	914

Grafiek 3: Aantal feiten tussen 2000 en 2005

De verhouding tussen het aantal feiten en het aantal klachten is over 2003, 2004 en 2005 stabiel gebleven, namelijk gemiddeld werd er 1,6 feiten geregistreerd per klacht.

Deze vaststelling staat in licht contrast met het feit dat er opnieuw een stijging kan genoteerd worden van 16% van het aantal genoteerde feiten. De genoteerde feiten bij gerechtelijke onderzoeken geven een daling weer, terwijl het gemiddelde aantal feiten per onderzoek 1 bedraagt.

Dit laatste verschil is o.a. te verklaren doordat voorafgaandelijk in de gerechtelijke onderzoeken reeds een analyse werd gemaakt en het onderzoek teruggebracht werd tot één hoofdfeit, terwijl de klachten meestal niet gestructureerd zijn en losweg over diverse feiten handelen.

De verhouding tussen de ingediende informatieverlagen en de beschreven feiten bedraagt 1, ofwel één feit per aangifte. Ook hier speelt het effect dat een politieambtenaar het verslag heeft gemaakt en zich strikter houdt aan de feiten die als een strafrechtelijke inbreuk beschouwd worden.

5. VASTSTELLINGEN EN GERECHTELIJKE ONDERZOEKEN DOOR DE DIENST ENQUÊTES PER ARRONDISSEMENT

Tabel 3: Aantal vaststellingen ten laste van politieambtenaren door een andere politieambtenaar (art. 26) en aantal gerechtelijke onderzoeken toevertrouwd aan de Dienst Enquêtes P per gerechtelijk arrondissement voor het jaar 2005

Arrondissement judiciaire Gerechtelijk arrondissement	Article 26 Artikel 26		Dossiers judiciaires S.E. Gerechtelijke onderzoeken D.E.	
	Nombre dossiers Aantal dossiers	%	Nombre dossiers Aantal dossiers	%
Antwerpen	155	18,13	37	6,53
Arlon	0	0,00	3	0,53
Brugge	29	3,39	8	1,41
Bruxelles - Brussel	284	33,22	282	49,74
Charleroi	25	2,92	18	3,17
Dendermonde	31	3,63	25	4,41
Dinant	7	0,82	4	0,71
Eupen	0	0,00	0	0,00
Gent	23	2,69	14	2,47
Hasselt	4	0,47	9	1,59
Huy	4	0,47	4	0,71
Ieper	2	0,23	9	1,59
Kortrijk	3	0,35	10	1,76
Leuven	16	1,87	20	3,53
Liège	87	10,18	10	1,76
Marche-en-Famenne	3	0,35	7	1,23
Mechelen	7	0,82	4	0,71
Mons	69	8,07	9	1,59
Namur	20	2,34	21	3,70
Neufchâteau	4	0,47	5	0,88
Nivelles	22	2,57	35	6,17
Oudenaarde	2	0,23	9	1,59
Tongeren	12	1,40	6	1,06
Tournai	10	1,17	4	0,71
Turnhout	7	0,82	9	1,59
Verviers	14	1,64	4	0,71
Veurne	15	1,75	1	0,18
TOTAL TOTAAL	855	100	567	100

Deze tabel werd ook opgesteld per gerechtelijk arrondissement in het jaarverslag 2004. Door vergelijking van beide is er werkelijk een verschuiving te zien in de verschillende arrondissementen en verandert ook het percentage op het geheel van de aangiften. Daar waar Antwerpen vorig jaar in de vaststellingen op basis van artikel 26 in verhouding tot het geheel van de aangiften het grootste percentage had (29,75 %), is dit in 2005 voor het arrondissement Brussel hoger, namelijk 33,22 %.

Het arrondissement Luik is goed voor een tiende van de aangiften, een stijging van 4 % ten opzichte van 2004, en ten slotte blijft het arrondissement Bergen, net als in 2004, goed voor 8,07 % van de aangiften.

Met betrekking tot de gerechtelijke onderzoeken merken wij dit jaar opnieuw op dat het arrondissement Brussel bijna de helft (49,74 %) van de gerechtelijke onderzoeken door de Dienst Enquêtes voor zijn rekening neemt. Weliswaar is dit in vergelijking met 2004 een daling van bijna 3 %, maar toch slorpt dit arrondissement zeer veel (te veel) capaciteit op van de Dienst Enquêtes. Van de andere arrondissementen volgt Antwerpen met 6,53 % (2 % hoger dan in 2004) en Nijvel met 6,17 %, wat in vergelijking met 2004 eveneens een verhoging is van 2,5 %.

De verschillen tussen de arrondissementen Brussel en Antwerpen en de 24 andere blijven significant en worden gedeeltelijk verklaard door het aantal politieambtenaren dat er werkzaam is (met name de centrale diensten van de federale politie) en door hun grootstedelijke functies.

Toch zouden deze cijfers na verloop van tijd moeten dalen, aangezien ze alleen strafrechtelijke inbreuken weergeven en niet zozeer verband houden met de perceptie van een of andere burger maar wel met de beoordeling door mensen die hun overste zijn of behoren tot het openbaar ministerie.

Niettegenstaande ook hier niet de regel geldt dat alle aangiften uiteindelijk gegrond zijn en er soms een mogelijkheid bestaat van dubbeltelling, geeft een weerkerend cijfer van meer dan 1 200 aangiften per jaar op basis van strafrechtelijk gekwalificeerde feiten te denken.

Laat de publicatie van deze cijfers in het jaarverslag voor de korpschefs een aansporing zijn om in hun korps bij hoogdringendheid een interne analyse te maken van de oorzaken die leiden tot zulk strafrechtelijk gedrag bij hun politieambtenaren.

Dit zou al een eerste analyse kunnen zijn in het kader van een evaluatie van hun intern controlesysteem.

6. KLACHTEN, AANGIFTEN EN GEGEVENS PER COMPONENT

Tabel 4: Klachten, aangiften en beschikbare gegevens per component van de geïntegreerde politiedienst voor het jaar 2005

Composante du service de police intégré Component van de geïntegreerde politiedienst	Police locale Lokale politie		Police fédérale Federale politie	
	Nombre dossiers * Aantal dossiers *	%	Nombre dossiers * Aantal dossiers *	%
Plaintes <i>sensu stricto</i> Klachten <i>sensu stricto</i>	1928	86,8	197	8,8
Dossiers judiciaires Service d'enquêtes P Gerechtelijke onderzoeken Dienst Enquêtes P	466	79,7	96	16,3
Article 26 Artikel 26	716	83,9	88	10,3
* Une partie des dossiers n'a pas pu être dissociée. * Een deel van de dossiers kon niet worden opgesplitst.				

Bij deze tabel dient opgemerkt te worden dat de informatie met betrekking tot de klachten bij de federale politie in principe volledig is, terwijl het Vast Comité P maar van 158 lokale korpsen informatie heeft ontvangen. De lokale politiekorpsen worden tweemaal per jaar aan hun wettelijke informatieplicht herinnerd en krijgen halfjaarlijks een feedback over de zones waarvan het Vast Comité P reeds informatie mocht ontvangen. Niettegenstaande deze constante wijze van herinnering zijn er 30 korpsen die tot nu toe geen informatie hebben laten geworden, ook niet de bevestiging dat zij geen klachten hadden ontvangen.

Verder in een bijlage bij dit verslag wordt er voor heel België per politiezone een kaart gepubliceerd.

Uit de gegevens die ontvangen werden en betrouwbaar zijn, leren we dat verhoudingsgewijs de situatie vergelijkbaar is met 2004 wat de federale politie betreft, behalve een vermindering van het aantal klachten *sensu stricto*. Het merendeel van de klachten was specifiek gericht

tegen de speciale eenheden van de Directie van de politie van de verbindingswegen (DAC), het Veiligheidsdetachement van de nationale luchthaven (VDNL) (28), de Spoorwegpolitie (SPC) (22) en de Wegpolitie (WPR) (47).

Wat de lokale politie betreft, is de vermeerdering te wijten aan het aantal klachten tegen de korpsen van zone 5277 met een verhoging van 31 klachten; zone 5330 met 43; zone 5339 met 283; zone 5340 met 62; zone 5341 met 75; zone 5342 met 37; zone 5344 met 77; zone 5345 met 137; zone 5358 met 40; zone 5388 met 36; zone 5400 met 38; zone 5415 met 68 en zone 5449 met 35.

Wat de betrouwbaarheid van de gegevens in verband met de gerechtelijke onderzoeken betreft, is er geen enkel probleem daar het onderzoeken betreft die door de Dienst Enquêtes van het Vast Comité P worden uitgevoerd en onder de eigen interne kwaliteitscontrole vallen.

Bij de gerechtelijke onderzoeken gaat het bij de federale politie, zoals vorig jaar, voornamelijk over de gerechtelijke diensten arrondissement (GDA) (41 onderzoeken) en de DAC-SPC (16 onderzoeken).

Wegens een vernieuwde en nog niet-beëindigde discussie over de functionaliteiten bij de lokale politie kan ook hier slechts een algemeen cijfer worden gegeven wat de lokale politie betreft.

Zo ook wat de aangiften op basis van artikel 26 betreft, waar ook alleen een opdeling per dienst voor de federale politie kan worden gegeven: de DAC-WPR met 12 aangiften; DAC-SPC met 13 aangiften; de Algemene reserve (DAR) met 10 en de GDA ten slotte met 28 aangiften.

Gelet op de grootte van deze korpsen kunnen strafrechtelijke inbreuken niet volledig worden uitgesloten, maar gezien hun voorbeeldfunctie dienen ze toch tot een absoluut minimum beperkt te worden. Ook hier moet gesteld worden dat de informatie van de federale politie in principe volledig is, terwijl het Vast Comité P slechts van 127 lokale politiezones een aangifte ontving op basis van artikel 26. Aangezien deze aangiften niet in de volgende tabel van feiten voorkomen, worden de aangegeven maar daarom nog niet vaststaande feiten hier behandeld. In deze categorie komen feiten met betrekking tot gewelddaden tegen personen en goederen het meest voor (260), samen met willekeurig handelen (155). Schending van beroepsgeheim (60) en bedreigingen (47) vormen een tweede groep van feiten. Nieuw is dat met betrekking tot stalking 31 feiten werden aangegeven, terwijl willekeurige vrijheidsberoving (20), fouten gepleegd in de uitoefening van hun dienst (25) en racisme (19) jaarlijks terugkerende aangiften zijn. Zoals al in vorige jaarverslagen vermeld, kan ook niet voorbijgegaan worden aan feiten die gerelateerd worden aan drugs (14).

Vermeldenswaardig is dat het openbaar ministerie 157 aangiften zonder gevolg klasseerde. In 17 dossiers waren geen strafbare feiten aanwezig en 24 dossiers werden geklasseerd op basis van onvoldoende bezwaren. In 2006 stonden er op het ogenblik van de telling nog 636 dossiers open op een totaal van 858 gekende dossiers.

7. OVERZICHT VAN DE FEITEN DIE EEN ERNSTIGE INBREUK UITMAKEN

Tabel 5: Overzicht van de feiten die een ernstige inbreuk uitmaken op de fundamentele rechten en vrijheden van de burger

Année Jaar	2003							2004							2005						
	A	B	C	D	E	F	G	A	B	C	D	E	F	G	A	B	C	D	E	F	G
Faux (s.l.) Valsheid (s.l.)	31	14	14	7	33	41	140	31	7	10	15	37	50	150	17	7	7	9	28	24	92
Corruption Omkoping	4	2	1	-	9	7	23	5	1	1	1	11	7	26	9	3	2	1	8	8	31
Violences contre personnes/biens Gewelddaden tegen personen/ goederen	114	93	14	19	216	112	568	191	42	20	13	209	132	607	252	22	18	24	238	144	698
Racisme	9	12	3	1	18	41	84	11	4	1	-	20	34	70	14	7	-	2	14	37	74
Détournement Verduistering	6	2	5	2	-	2	17	5	4	1	-	2	2	14	9	4	3	2	13	1	32
Privation arbitraire de liberté Willekeurige vrijheidsberoving	5	12	1	-	23	90	131	8	13	1	1	20	92	135	13	6	-	-	27	81	127
Usage d'arme Gebruik van wapen	1	1	1	-	4	-	7	3	2	3	1	2	1	12	7	-	3	3	-	-	13
Violation de domicile Woonstschennis	2	6	-	-	6	11	25	2	5	1	2	7	5	22	10	5	-	-	4	8	27
A:	<i>art. 14, 2e alinéa : informations et instructions judiciaires – communication par le ministère public. art. 14, 2de lid: gerechtelijke en opsporingsonderzoeken – melding door het openbaar ministerie.</i>																				
B:	<i>art. 14bis, 1er alinéa : plaintes introduites à la police. art. 14bis, 1ste lid: klachten ingediend bij de politie.</i>																				
C:	<i>art. 14bis, 2e alinéa : décisions disciplinaires. art. 14bis, 2de lid: tuchtspraken.</i>																				
D:	<i>art. 14, 1er alinéa : jugements et arrêts. art. 14, 1ste lid: vonnissen en arresten.</i>																				
E:	<i>dossiers judiciaires par Service d'enquêtes P. gerechtelijke onderzoeken door Dienst Enquêtes P.</i>																				
F:	<i>plaintes introduites auprès du Comité permanent P. klachten ingediend bij het Vast Comité P.</i>																				
G:	<i>total (attention : possibilité de comptages doubles, donc seulement une tendance). totaal (opgelet: mogelijke dubbeltellingen dus slechts een tendens).</i>																				

Zoals in vorige rubriek reeds aangehaald, moet het Vast Comité P opnieuw vaststellen dat sommige lokale politiekorpsen nog steeds op onvoldoende wijze beantwoorden aan de wettelijke verplichting tot informatieoverdracht aan het Vast Comité P. Niet alleen ontving het Vast Comité P geen informatie in verband met klachten (30-tal korpsen) en aangiften (69 korpsen), maar evenmin met betrekking tot al dan niet uitgevoerde tucht (71 korpsen). Ook moeten we vaststellen dat de informatie die wel meegedeeld wordt, niet altijd optimaal en kwalitatief goed is.

In 2004 werd wel een stijging van de kwaliteit waargenomen en er is niet onmiddellijk een verklaring waarom deze trend zich in 2005 niet heeft voortgezet. Elk korps wordt regelmatig, dit is om de 6 maanden, op de hoogte gehouden van de informatiestroom die het Vast

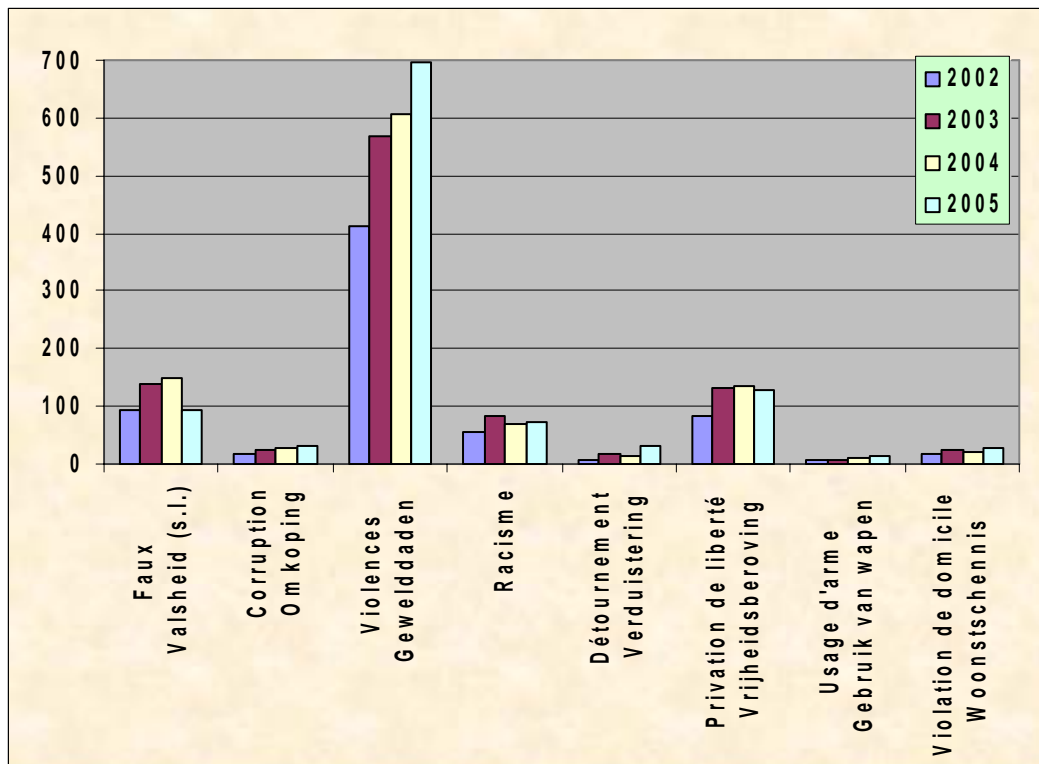
Comité P nodig heeft en er wordt zelfs met betrekking tot de resultaten op regelmatige basis feedback gegeven.

Sommige gegevens moeten de korpsen ook aan andere instanties leveren, zodat er geen redenen zijn om geen kopie te sturen aan het Vast Comité P of om niet te laten weten dat er geen gegevens voorhanden zijn. Een reden verzinnen dat het te maken heeft met een slechte organisatie of ontbrekende middelen is na zo veel jaar (10 jaar) duidelijke verplichting de werkelijkheid serieus geweld aandoen.

De cijfers dienen dan ook met de nodige voorzichtigheid benaderd te worden en geven een beeld weer dat is gesteund op drie vierde van het gehele politielandschap. Wat de federale politie betreft, dient ook hier benadrukt dat haar informatie tijdig en volledig het Vast Comité P bereikt.

Een staafdiagram geeft over 4 jaar een mooi overzicht van de evolutie per groep feiten.

Grafiek 4: Feiten die een ernstige inbreuk uitmaken op de fundamentele rechten en vrijheden van de burger (jaren 2002-2005)

7.1. VALSHEDEN IN PROCESSEN-VERBAAL, VERKLARINGEN EN ANDERE GESCHRIFTEN

Een eerste vaststelling is dat er een duidelijk dalende tendens is op het gebied van de gerechtelijke onderzoeken. Deze tendens wordt versterkt door de klachten die rechtstreeks bij het Comité P zijn toegekomen. In het jaarverslag 2004 werd de lezer trouwens reeds opmerkzaam gemaakt op het feit dat de cijfers met betrekking tot de valsheden in processen-verbaal bij gerechtelijke onderzoeken niet overeenkwamen met de andere gegevens o.a. deze van de klachten.

Inhoudelijk betroffen het feiten die te maken hadden met fraude zowel in persoonlijke leningen als in verzekeringszaken. Klassiek wordt ook de aangifte van diefstal van een voertuig om de verzekeringspremie op te strijken. De betrokken politieambtenaren werden hiervoor trouwens door de rechtbank veroordeeld. Een tweede reeks feiten betreft een valse aangifte van gepresteerde uren of het gebruik van brandstof voor privéverplaatsingen. Deze feiten werden meestal ook tuchtrechtelijk behandeld.

Ten slotte is er een derde groep van feiten waarbij de optredende politie verweten wordt valse verklaringen te noteren zoals bij burengeschillen, echtscheidingen of bij het lenen van de sterke arm aan een gerechtsdeurwaarder. Een nieuwer fenomeen dat ook in vorige

jaarverslagen aan bod kwam, is de betwisting rond de opgestelde processen-verbaal van mensen die in de gevangenis opgesloten worden en zich daar bewust worden van de draagwijdte van hun verklaringen om vervolgens klacht neerleggen tegen de ondervragende politierechercheurs. Deze klachten worden telkenmale grondig onderzocht en geen enkel onderzoek heeft voor 2005 kunnen aantonen dat er van valsheid sprake was.

7.2. CORRUPTIE

Bij feiten gecatalogeerd onder corruptie valt een lichte stijging waar te nemen. De feiten van corruptie zijn veruitlijkt door allegaties van contacten in het prostitutiemidden en de vrouwenhandel. Een enkele allegatie vermeldde expliciet banden met de Russische maffia. Een vijftal allegaties ging over banden met takeldiensten. Eenzelfde aantal betrof een politieambtenaar bij het inschrijven in een bepaalde woonst of het bezorgen van een identiteitsbewijs. Meer persoonlijke corruptie bevindt zich in het kader van zwartwerk, het besteden van kledijpunten voor de aanschaf van burgerkleding en ten slotte het helpen van vrienden of vriendinnen bij een verkeersdelict. Verkeersdelicten geven zeer vlug aanleiding tot klachten van corruptie, maar verder onderzoek heeft uitgewezen dat effectieve corruptie zeer zelden voorkomt en verwaarloosbaar is. Indien nodig worden er in dit domein speciale technieken gebruikt waardoor de Dienst Enquêtes van het Comité P erin geslaagd is een corrupte politieambtenaar op heterdaad te betrappen en over te dragen aan het gerecht.

Nieuw zijn wel klachten tegen 'inspecteurs' die niet behoren tot de politie, zoals inspecteurs van de Vlaamse gemeenschap inzake milieucontroles en toepassing van Vlarem. Deze onderzoeken werden ook door de Dienst Enquêtes verricht met positief resultaat, nl. deze inspecteurs hadden wel degelijk fouten begaan.

Ten slotte kan verwezen worden naar de verschillende vonnissen en arresten die gesteund zijn op een voorafgaandelijk onderzoek door het Vast Comité P en waarin politieambtenaren voor corruptie veroordeeld werden.

Elke klacht met betrekking tot mogelijke omkoping in onderzoeken die politieambtenaren uitvoerden in opdracht van de jeugdrechter, de zogenaamde maatschappelijke enquêtes, werd onderzocht en geen enkel onderzoek heeft enige fout of disfunctie van de betrokken politieambtenaar aangetoond.

Inzake dossiers van corruptie gaven twee dossiers aanleiding tot twee toezichtsonderzoeken. Het Vast Comité P diende zich driemaal onbevoegd te verklaren en één dossier werd ook op tuchtrechtelijk vlak behandeld.

7.3. GEWELDDADEN TEGEN PERSONEN EN GOEDEREN

Deze rubriek steekt qua cijfers met kop en schouders boven de andere uit, met het zoveelste jaar op rij een verhoging, behalve wat de klachten ingediend bij de politie betreft. Deze houding kan te verklaren zijn door het feit dat men geen heil ziet in een rechtstreekse klacht bij het korps met betrekking tot het gebruik van geweld.

Nuttig is wellicht de omstandigheden te bekijken waarbinnen de gewelddaden zouden gepleegd zijn. Zowel binnen de gerechtelijke opsporingsonderzoeken als binnen de klachten blijkt een negental situaties regelmatig terug te komen.

Er zijn allegaties van geweld bij het opsluiten in een amigo of politiecel. Deze allegaties werden steeds onderzocht, niet alleen in het kader van de klachten maar ook verder in het raam van een thematisch onderzoek. Hieruit blijkt dat de meeste allegaties van onverantwoorde geweldpleging onterecht waren en veeleer terug te brengen waren tot de staat waarin de opgeslotene zich bevond, doorgaans onder invloed van drank of drugs, dan tot de gewelddadige houding van de politieambtenaren.

Een tweede situatie betreft de aanhoudingen waarbij geweld werd gebruikt. Het gebruik van geweld was in de meeste gevallen gelegitimeerd en was noodzakelijk wegens de niet-coöperatieve houding van de betrokken persoon. Een aanhouding wegens de bijzondere omstandigheid van openbare dronkenschap scheidt een bijkomende factor voor het gebruik van geweld. Excessief geweld kon echter niet worden aangetoond.

Politieambtenaren worden geregeld opgeroepen bij familiale geschillen en intrafamiliaal of partnergeweld. Zij worden er sneller van beschuldigd in hun optreden geweld te hebben gebruikt. Ook hier wijst onderzoek uit dat geweld wordt gebruikt om de situatie niet te laten

escaleren, al kan dit niet steeds als de meest ideale wijze van conflictbeheersing worden gezien.

Eveneens terugkerend is het feit dat bij verkeerscontroles geweld zou gebruikt worden. Een woordelijke agressie onttaart soms in trekken en duwen en zeer snel, misschien te snel, wordt de houding van een chauffeur als uitlokkend gedrag geïnterpreteerd.

Niemand komt graag in aanraking met een gerechtsdeurwaarder en soms laten mensen dit ook duidelijk merken. Aangezien de politie juist diegene is die bij wet hulp dient te bieden bij de uitvoering van de taak van een gerechtsdeurwaarder, dient soms hardhandig opgetreden te worden. Alle allegaties hieromtrent werden onderzocht en er werd geen bewijs van overmatig gebruik van geweld geleverd.

Klassieker is de situatie van gebruik van geweld bij openbare ordehandhaving en manifestaties. Hier werd een zevental aangiften gedaan, wat in vergelijking met de voorgaande jaren zeer weinig is. Ook hier werd geen bewijs van excessief geweld geleverd.

7.4. RACISME

De allegaties van racisme vertonen in hun geheel een lichte verhoging, die te wijten is aan de toename van het aantal opsporingsonderzoeken en klachten.

In zijn jaarverslag 2005 publiceerde het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding een overzicht van 10 jaar (1995-2005) klachten per sector. Wat de sector ordediensten betreft, is er sinds 1995 een daling waar te nemen en maakten in 2005 de klachten tegen de ordediensten 9 % uit van het geheel, daar waar dit in 1995 nog meer dan 17 % bedroeg. In zijn analyse vermeldde het Centrum: *“In het kader van de categorie ‘ordediensten’ heeft 46 % van de klachten te maken met een slechte behandeling of pesterijen. Zeventien procent van de incidenten deed zich voor tijdens een identiteitscontrole van de ordediensten”*.

De analyse die het Vast Comité P maakte van de door hem verzamelde gegevens, is bijna volledig gelijklopend met die van het Centrum. De confrontatie met de politie naar aanleiding van een verkeerssituatie, hetzij als voetganger hetzij als chauffeur, geeft een negental klachten tegen de politie. Het aantal aangeklaagde feiten naar aanleiding van identiteitscontroles is zeer sterk gedaald, namelijk nog 9 aangiften. Het is logisch dat deze klachten meestal betrekking hebben op een optreden van de politie in een luchthaven, een haven of aan de grens, maar ook daarbuiten hebben vreemdelingen de indruk dat zij geïdoleerd worden. Zo is er een klacht van een persoon die stelt dat hij door het dragen van de keppel geïdoleerd werd.

Niet te aanvaarden is het gedrag van een politieambtenaar die na een controle opzettelijk de identiteitskaart uit zijn handen laat vallen, zodat de allochtoon ze voor zijn voeten dient op te rapen. Soms werden er zaken achtergehouden zodat zij zich nadien nog een tweede maal naar het politiecommissariaat moesten begeven.

Echter specifiek gebruik van geweld uit racistische motieven is niet bewezen en blijft in de meeste gevallen beperkt tot woordelijke opmerkingen zoals: *“jullie achterbaks volk; makakken, bruine apen, bougnoul, retourne vers votre pays (sic), enz.”*.

Er werden niet alleen klachten neergelegd door allochtonen, er werden ook klachten genoteerd van autochtonen die door allochtone politiemensen beledigd werden in de zin van *“sale Flamand”, “pauvre con”*.

Tevens werden verschillende aangiften onderzocht die waren ingediend door het Centrum, dat nadien, in principe, een volledig verslag van het onderzoek heeft ontvangen of toegang kon krijgen tot bepaalde elementen van sommige onderzoeken.

Een nieuwer fenomeen is dat er niet alleen tegen het racistisch optreden van personeelsleden van de Administratie der Douane en accijnzen klacht werden neergelegd, maar ook door politiemensen tegen collega's. Dit gebeurde in 4 dossiers.

Dat racisme niet steeds te rijmen valt, bewijst het voorval waarbij jonge Marokkanen van de derde generatie klacht neerlegden wegens het niet gebruik maken van de Nederlandse taal tegen een hulpagent van Marokkaanse origine die hen berispte omdat ze overstaken bij rood licht en hij hen in het Arabisch zei dat ook Allah zag wat zij deden en zegden.

Van de in 2005 ingeleide dossiers met betrekking tot racisme heeft het Vast Comité P in 10 dossiers de beslissing genomen dat er geen concrete elementen of onvoldoende bezwaren waren; in 13 dossiers was er geen fout of disfunctie; 4 dossiers werden in onderzoek gegeven bij de Dienst Enquêtes P en 2 bij de Algemene inspectie van de federale politie en van de lokale politie. Ten slotte werden 23 onderzoeken toevertrouwd aan de specifiek interne inspectie of de dienst intern toezicht van de betrokken korpsen.

Deze werkwijze wordt meer en meer gevolgd omdat de korpsen zelf intern zulke problematiek dienen aan te pakken en een zelfonderzoek reeds heel wat elementen ter verbetering kan opleveren. Uiteindelijk is de korpsoverste de hoofdverantwoordelijke voor de controle op de negatieve attitudes van zijn politieambtenaren.

7.5. VERDUISTERING

Dit soort van allegaties is in totaliteit toegenomen, zeker wat de gerechtelijke onderzoeken betreft. Dit heeft allicht ook te maken met het feit dat het dossier van het gebruik van visakaarten te Antwerpen nog vers in het geheugen ligt.

De omstandigheden waarbinnen de verduistering werd gepleegd, hebben in bijna alle gevallen te maken met de uitoefening van het politieambt. In verschillende gevallen gaan de allegaties over het uitwissen van gegevens in het politiecomputersysteem, meestal om een of andere vriend of kennis te helpen. De allegaties gaan in verscheidene gevallen over het niet uitvoeren van kantschriften, die dan weggemoffeld worden.

Er werden twee dossiers geopend in verband met het ten onrechte innen en achterhouden van verkeersboetes.

Ten slotte blijven er nog steeds de klassieke pogingen om overuren-, nacht- en andere vergoedingen te ontvangen zonder titel of om politiegoederen te verduisteren.

Wel dient opgemerkt dat in deze materie de schuld van relatief weinig politiemensen uiteindelijk wordt bewezen.

7.6. WILLEKEURIGE VRIJHEIDSBEROVING

De daling van de allegaties is voornamelijk te wijten aan een daling van het aantal klachten dat rechtstreeks bij het Vast Comité P ingediend werd.

Wanneer de omstandigheden waarin vrijheidsberovingen verricht worden die het voorwerp van een dossier uitmaken, bekeken worden, valt het op dat vooral naar aanleiding van een of andere verkeersinbreuk de politie personen voor korte of langere tijd van hun vrijheid beroofde. Bij analyse van de concrete omstandigheden kunnen we ons niet van de indruk ontdoen dat de vrijheidsberoving nog te vaak gebruikt wordt als een onmiddellijke straf voor hun houding ten opzichte van de verbalisanten. Indien verkeersinbreuken gepaard gaan met dronkenschap, ook als voetganger, bestaat er een redelijke kans om opgepakt te worden en enkele uren bestuurlijk aangehouden te worden (in totaal 29 dossiers). In 10 dossiers vertoonde de politie diezelfde reactie naar aanleiding van identiteitscontroles, waarbij voornamelijk personen die weigerden hun identiteitskaart te tonen, van hun vrijheid werden beroofd.

In 10 dossiers waren de omstandigheden van aanhouding een interventie van de politie bij nachtlawaai, café- of dancingbezoek of na oproep van versterking door een andere ploeg. Ook wildplassen lijkt gevaarlijk want in twee dossiers werden de daders onmiddellijk aangehouden. In 4 dossiers werden personen van hun vrijheid beroofd omdat ze foto's maakten van de politie en twee anderen werden aangehouden voor feiten die zich afspeelden op het perron of in de trein.

Ten slotte dient opgemerkt te worden dat er slechts 2 dossiers gerelateerd kunnen worden aan voetbal en een viertal aan een manifestatie.

Het Vast Comité P ontving ook een klacht van een vrouw die tijdens een markt spotliedjes zong over de patrouillerende politie en terstond werd meegenomen.

Er kan niet ontkend worden dat er willekeurige aanhoudingen gebeuren, maar deze zijn meer ingegeven door de omstandigheden en soms ook door de houding van de burger zelf als door een negatieve attitude van de politie. Toch moet elke politieambtenaar er zich van bewust zijn dat zulke maatregel slechts in uitzonderlijke gevallen mag toegepast worden en steeds een legitiem karakter moet vertonen.

7.7. GEBRUIK VAN EEN WAPEN

Het betreft hier niet alleen dossiers met betrekking tot vuurwapens maar ook met betrekking tot het gebruik van pepperspray, uitschuifbare wapenstokken en het bezit van persoonlijke wapens.

Buiten twee onderzochte schietincidenten, betreffen twee dossiers het bedreigen van burgers, meestal in dronken toestand, met een dienstwapen. Feiten in verband met het kopen of verkopen van een uitschuifbare wapenstok maken het voorwerp uit van twee dossiers. Er werden tuchtstraffen uitgesproken wegens verkeerde manipulaties van wapens en het niet hebben van de juiste vergunningen voor privéwapens. Een politiemann werd ontslagen wegens deelname aan een (illegale) wapenhandel.

Gelukkig kan gesteld worden dat de incidenten met vuurwapens zelden voorkomen en dat er doorgaans een goede wapenbeheersing is. Het Vast Comité P blijft zich evenwel zorgen maken over het feit dat zelfdoding door politieambtenaren met hun eigen dienstwapen nog frequent voorkomt.

7.8. WOONSTSCHENNIS

De meeste allegaties in dit domein werden geformuleerd naar aanleiding van huiszoekingen waarbij de politie zich ofwel vergiste van pand ofwel geen toestemming had gevraagd wanneer er geen gerechtelijk bevel was gegeven.

Ook werden er klachten geformuleerd wegens het niet respecteren van de woonst waar de ex (betrokken politiemann) een verbod had om de woonst te betreden.

Een laatste categorie betreft het optreden van de politie bij een interventie waarbij klagers vonden dat de politieambtenaren zich op ongepaste wijze toegang tot hun eigendom hadden verschaft.

8. KLACHTEN EN AANGIFTEN – ARTIKEL 14BIS, 1STE LID

Tabel 6: Meldingen bij het Vast Comité P op basis van artikel 14bis, 1ste lid

Arrondissement judiciaire Gerechtelijk arrondissement	Nombre de dossiers Aantal dossiers	%
Antwerpen	355	14,11
Arlon	4	0,16
Brugge	89	3,54
Bruxelles - Brussel	715	28,42
Charleroi	60	2,38
Dendermonde	91	3,62
Dinant	35	1,39
Eupen	12	0,48
Gent	290	11,53
Hasselt	44	1,75
Huy	2	0,08
Ieper	1	0,04
Kortrijk	115	4,57
Leuven	83	3,30
Liège	56	2,23
Marche-en-Famenne	1	0,04
Mechelen	23	0,91
Mons	64	2,54
Namur	44	1,75
Neufchâteau	5	0,20
Nivelles	52	2,07
Oudenaarde	24	0,95
Tongeren	38	1,51
Tournai	26	1,03
Turnhout	11	0,44
Verviers	22	0,87
Veurne	35	1,39
Inconnu - Niet gekend	115	4,57
Police fédérale - Federale politie	104	4,13
TOTAL TOTAAL	2516	100

In totaal werden er bij de geïntegreerde politiedienst en het Vast Comité P 5 970 klachten neergelegd.

Dit aantal klachten wordt als bijlage op een kaart van België gevisualiseerd wat de lokale politie betreft.

De tabel geeft per gerechtelijk arrondissement het aantal meldingen bij het Vast Comité P weer. Een grote stijging is merkbaar in de arrondissementen Brussel, Kortrijk, Dendermonde en Leuven. Een daling is waar te nemen in de arrondissementen Antwerpen, Brugge, Gent, Namen en Luik.

Voor zover geregistreerd, waren 1 943 klachten afkomstig van Franstalige en 2 371 van Nederlandstalige burgers.

In volgorde van belangrijkheid kwamen, wat de rechtstreekse klachten bij de politie betrof, volgende feiten voor: klantvriendelijk (148); niet akteren (136); agressieve houding (129); fout bij de uitvoering van taken (116); machtsoverschrijding (110); onjuiste vaststellingen (102); lakse of negatieve houding bij taakuitvoering (97); niet optreden (87); handelingen tegen de waardigheid of imago (58); onbeleefdheid (61); niet vaststellen (53); partijdigheid (43) en misbruik van functie (29).

Voor de klachten bij het Vast Comité P ingediend, komt men tot eenzelfde patroon, behalve voor klachten in verband met onpartijdigheid en gewelddaden tegen personen en goederen. Bij het Vast Comité P waren deze merklijk talrijker, met name 144 klachten over geweld tegen 22 bij de politie en 116 klachten over neutraliteit tegenover 33 bij de politie.

Deze verschillen kan men ook aantreffen, zij het in mindere mate, voor sommige andere feiten, zodat hieruit kan besloten worden dat de klager zich voor bepaalde klachten eerder richt tot het Vast Comité P dan wel tot de politie zelf.

Wat de geografische spreiding van de klachten betreft, wordt verwezen naar de kaart van België die als bijlage gaat en waar per politiezone het aantal klachten, zowel ontvangen door het Vast Comité P als door de geïntegreerde politiedienst zelf, wordt weergegeven.

9. TUCHT – ARTIKEL 14BIS, 2DE LID

Tabel 7: Meldingen op basis van artikel 14 bis, 2de lid

Arrondissement judiciaire Gerechtelijk arrondissement	Nombre de dossiers Aantal dossiers	%
Antwerpen	50	6,72
Arlon	9	1,21
Brugge	12	1,61
Bruxelles - Brussel	321	43,15
Charleroi	24	3,23
Dendermonde	24	3,23
Dinant	13	1,75
Eupen	2	0,27
Gent	19	2,55
Hasselt	2	0,27
Huy	9	1,21
Ieper	-	-
Kortrijk	10	1,34
Leuven	12	1,61
Liège	26	3,49
Marche-en-Famenne	2	0,27
Mechelen	15	2,02
Mons	36	4,84
Namur	5	0,67
Neufchâteau	3	0,40
Nivelles	24	3,23
Oudenaarde	4	0,54
Tongeren	4	0,54
Tournai	11	1,48
Turnhout	-	-
Verviers	5	0,67
Veurne	10	1,34
Inconnu - Niet gekend	16	2,15
Police fédérale - Federale politie	76	10,22
TOTAL TOTAAL	744	100

Bij de lokale politie werden er 477 tuchtsancties geregistreerd en bij de federale politie 76. De meeste sancties bij de federale politie werden getroffen in de eenheid Algemene reserve (DAR) (29) en in de gerechtelijke diensten arrondissement (GDA) (43).

Welke feiten maakten in 2005 de hoofdmoot uit van een tuchtsanctie?

Het betrof voornamelijk handelingen die de waardigheid van het ambt in gevaar brengen (33 tijdens de dienst, 46 buiten de dienst); misbruiken met opgave uren (36), voornamelijk te laat komen (27) en te vroeg weggaan (38); fouten bij de uitvoering van de dienst (51); gebruik van alcohol tijdens de dienst (49); lakse of negatieve houding bij taakuitvoering (27); integriteit (19); beschikbaarheid en onwettige afwezigheid (12 en 26 feiten); laattijdig uitvoeren van kantschriften en opstellen van processen-verbaal (21); weigeren bevel (18); gewelddaden

tegen personen en goederen (18); niet naleven van administratieve formaliteiten bij ziekte en afwezigheid (16).

Het Vast Comité P heeft in de loop van 2006 een cahier uitgegeven specifiek gewijd aan het tuchtbeleid van de politie met als ondertitel *“Moet er nog tucht zijn? Een analyse van en bedenkingen bij vijf jaar tuchtbeleid van de politie”*⁷. Daarin werd ook een overzicht gepubliceerd voor de jaren 2001-2005, waar dit jaarverslag *in extenso* wenst naar te verwijzen.

Voor 2005 kan de opvallende bemerking gemaakt worden dat de feiten die men het vaakst terugvindt in de klachten, niet diegene zijn die het voorwerp uitmaken van de tucht. Bij tuchtzaken wordt de klemtoon veeleer gelegd op inbreuken met materiële gevolgen dan op het niet respecteren van de rechten die aan de burgers zijn toegekend.

De publicatie van de deontologische code kan ertoe bijdragen dat ook inbreuken op andere waarden meer tuchtrechtelijk onder de aandacht worden gebracht.

NOTEN

- ¹ Artikel 14, 1ste lid: “*De procureur-generaal en de auditeur-generaal sturen aan de voorzitter van het Vast Comité P ambtshalve een kopie van de vonnissen en arresten betreffende misdaden of wanbedrijven begaan door de leden van de politiediensten*”.
- ² Artikel 14, 2de lid: “*De procureur des Konings, de arbeidsauditeur, de federale procureur of de procureur-generaal bij het hof van beroep, al naar het geval, brengt de voorzitter van het Comité P op de hoogte telkens als tegen een lid van een politiedienst een opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek wegens misdaad of wanbedrijf wordt ingesteld*”.
- ³ Artikel 14bis, 1ste lid: “*De commissaris-generaal van de federale politie, de algemene inspectie van de federale politie en van de lokale politie en de korpschefs van de lokale politie sturen aan het Vast Comité P ambtshalve een kopie van de klachten en aangiften die zij betreffende de politiediensten hebben ontvangen en bij het afsluiten van het onderzoek een korte samenvatting van het resultaat ervan*”.
- ⁴ Artikel 14bis, 2de lid: “*De bevoegde tuchtrechtelijke overheden brengen het Comité maandelijks omstandig op de hoogte van enige tuchtmaatregel of ordemaatregel die is uitgesproken tegen een lid van een politiedienst*”.
- ⁵ Artikel 26: “*Elk lid van een politiedienst dat een misdaad of een wanbedrijf gepleegd door een lid van een politiedienst vaststelt, stelt daarover een informatief verslag op en bezorgt dat binnen vijftien dagen aan de directeur-generaal van de Dienst Enquêtes*”.
- ⁶ Activiteitenverslag 2004 van het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten, Parl. St., Kamer, 2004-2005, nr. 1966/001 en Senaat, 2004-2005, nr. 3-1321/1, p. 282-284.
- ⁷ PEETERS, W. en MAHIEU, W., *Tuchtbeleid van de politie (2001-2005)*, Cahiers Vast Comité P, Brussel, Politeia, 2006, 126 p.